

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Макарова О. Є.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Фармацевтичний бізнес є одним з найбільш динамічних різновидів діяльності. Економіка нашої країни характеризується посиленням конкуренції та загостренням питання удосконалення нормативно-правової бази й оптимізації управління фармацевтичною діяльністю, розробки дієвих економічних і політичних методів. Оптимізація управління діяльністю суб'єктів господарювання включає різні параметри, і особливо актуальним в останні роки стало питання ідентифікації ризиків, розробки методів управління ризиками. Вітчизняні фармацевтичні компанії активно співпрацюють із закордонними партнерами, тож існує значна вірогідність виникнення комерційних, майнових, фінансових ризиків тощо. Комерційні ризики включають досить великий комплекс ризиків, пов'язаних з виробництвом та реалізацією лікарських засобів, з можливістю виникнення фінансових та інших втрат. Запобігання виникненню ризиків та управління ними дозволяють аптекам оптимально реагувати на економічні зміни і підтримувати конкурентоздатність, знижуючи витрати та ухвалюючи оптимальні управлінські рішення.

Якщо проаналізувати джерела виникнення ризиків, то в першу чергу слід звернути увагу на взаємодію з партнерами в процесі закупівлі та реалізації ЛЗ та ризики конкуренції. Комерційні ризики знаходяться у тісному взаємозв'язку з іншими видами ризиків (наприклад, економічними, політичними, транспортними тощо). Для аптеки важливо здійснити експертну оцінку ризиків, пов'язаних з кадровим забезпеченням, з системою товарообігу, комунікаційною політикою (промоція ЛЗ, реклама, мерчандайзинг та ін.), системою ціноутворення, рухом товару від складу до відділів аптеки. Слід оцінювати наявність певних видів ризиків в аптеці, частоту їх виникнення, наслідки впливу ризику та заходи з профілактики, що застосовуються керівництвом аптеки для зниження ступеня ризику. Управління ризиками залежить від структури аптечного підприємства, його розміру, показника товарообігу, кількості та стажу роботи співробітників та усвідомлення необхідності постійного моніторингу й управління ризиками, що є показником ефективності роботи керівного складу підприємства. На даний час найбільш ефективним є комплексний підхід до аналізу ризиків, який дозволяє отримати більш повне уявлення про можливі результати реалізації управлінських рішень, про усі позитивні та негативні наслідки, дає можливість широкого застосування математичних методів (особливо вірогідно-статистичних) для аналізу ризиків.

Аналіз ризиків можна розділити на два взаємодоповнюючих види: якісний та кількісний. Якісний аналіз має на меті ідентифікувати чинники та види ризиків. Кількісний дає можливість чисельно визначити розміри окремих ризиків та ризику підприємства в цілому. Підсумкові результати якісного аналізу ризику служать висхідною інформацією для проведення якісного аналізу. Проте здійснення кількісної оцінки ризиків має певні нюанси, пов'язані з тим, що для кількісної оцінки ризиків необхідна повна відповідна початкова інформація. До основних допоміжних методів відносяться схеми процесів, контрольні карти, діаграми, блок-схеми, діаграма причин та наслідків (діаграма Ішикави).

На сьогодні аналіз чинників виникнення, ідентифікація ризиків та їх оцінка, яка включає регулярний аналіз ризиків та джерел їх виникнення, визначення можливих наслідків впливу, є важливим завданням оптимізації управління діяльністю аптек для підвищення їх конкурентоздатності та поліпшення фінансових показників діяльності.